

No. 6.

SO. BOSTON, MASS., 10 GEGUŽES (MAY), 1911 m.

"Entered as second-class matter April 6, 1911, at the post office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879".

Metas I.

AMERIKOJ.

Krasos bankai.

Washington, 7 geg.—Generališkas krasos viršininkas Hitchcock paskyrė šiandien 36-tą krasos skyrių, kur galės žmonės pasidėti savo pinigų su didesniu atsargumu, negu į privatišką banką. Šiandien paskyrta tokia krasos skyrius Gardneryj, Mass. Iki 1 sausio ateinančių metų ketinama atidaryti tokius bankinius skyrius prie 129 krasos skyrių.

Nors sykį ir Jungtinės Valstijose turės žmonės kur pasidėti pinigų ir nereikės kęsti baimės apie galinčius įvykt bankrutus.

Narsų plėšikai.

Jefferson, Ia., 7 geg.—Patono maršalas ir vienas plėšikas krito kovoj tarp savęs. Plėšikai įsilaužė į krasos namą ir pavogė šiek tiek pinigų ir stampų. Jie liko patėmyti ir maršalas Busby su policistais leidosi vyti. Plėšikai pasislėpė mokykloj. Kaip tik maršalas žengė per duris, tuoj jis liko nušautas. Vienas plėšikas pagavo jį vilkt, kad išmest per langą. Pribuvo šerifas Wilson su daugyvia pagelbos. Jis norėjo ramiai paimt plėšikus, bet tie atsakė jam sūviais. Tuomet užkomanduota policija šaudyti į namą. Kada pas plėšikus išsibaigė kulkos, jie liko suimti. Vienas atrastas nušautas. Kiti sužeisti. Jie atsikako duot savo tikrus vardus. Atrasti pas juos dokumentai, liudijanti, kad plėšikų būta Sing-Sing kalėjime ir Chicagoj.

Giria dega.

Biddeford, Me., 7 geg.—Apie 400 akrų girios ir krūmų jau išdegė arti miestuko South Byfield ir kitų. Keli tūkstančiai žmonių darbuojasi, kad sustabdyt ugnį ir neprileist jos prie namų.

Kunigus išvaro.

Indiana, Okla., 7 geg.—Šio miesto baptistų kunigui liko prisiūstas vežimas su vežiku ir įsakymas nuo 25 piliečių, kad jis į 5 dienas apleistų miestą už iškeikimą per pamokslą šokių.

Kitam šio miesto kunigui duota keli centai ant karo ir paliepta tuoj apleist miestą už niekinimą šokių salų. Įsakymą išdavė tie patys piliečiai.

Kunigai priversti yra išvažiuoti, vienok nėra ko džiaugtis ir iš tokių piliečių, kurie šokius skaito taip svarbiu daiktu.

Vėl bus "sausas".

Maine valstijoj karčemų nebus ir šimet. Neabejojama, kad 25,000 arba 40,000 balsų bus daugiau prieš karčemas, o tik menka dalis balsuos už jas.

Laiskais gązdina.

New York, 8 geg.—Žinomos labdarės panos Helenos Gould namas šiandien liko apstatytas policistais. Ji visai atsikako išeit iš namų be šnipų, kurie ją lydėtų. To-

kią baimę įvarė gązdinanti laiskai mirtim ir kitokiom bausmėm, jei ji neatiduos reikalaujamų sumų pinigų. Vienas reikalauja 15 dol. padarytų dantų įsidėjimui, kitas—1,000,000 dolerių kolonijos atidarymui Kūboj. Tik per vieną savaitę gauta laisčių su reikalavimais, išnešančiais 1,500,000 dolerių sumą.

Nuo šokių pasimirė.

New York, 8 geg.—Ponia Bertha Gordon šoko visą vakarą, pažįstamų surengtuose šokiuose. Prieš rytą, kada jau baigėsi šokiai, ji atsisėdo. Draugai jos patėmijo, kad ji išblyško ir pradėjo sunkiai kvėpuoti. Išbėgta pašaukt daktarą. Dar tam nepribuvus, ji krito ant grindų ir pasimirė. Tai biskį nauda iš šokių.

Universitetas sudegė.

Omaha, Neb., 8 geg.—Creighton universitetas visai sudegė šiandien. Bledies padaryta už 75,000 dolerių iki 8 valandos ryte, o kiek nuostolių liko vėliau padaryta, dar neapskaičiuota. Suma visgi sieks kelis šimtus tūkstančių.

Nedėdieniai be teatrų.

Topeka, Kas., 9 geg.—Kansas valstijoj liko įsakyta, kad jokio teatro nedėdieniais negali būt, nes to reikalauja darbo įstatai.

Moterų protestas.

New York, 6 geg.—Moterų tiesų suliginimo šalininkai rengia čia didelę demonstraciją, kurioj ketina dalyvaut 2000 moterų suviršum. Bus protestuojama prieš legislaturą už nesirūpinimą suteikt moterims balsavimo tiesų. Demonstracija prasišėdės nuo 57 gatvės. Moters maršuos visa Penktąja Avenue iki Union sq. Dalyvaus muzika ir bus nešami įvairūs parašai. Diena dar nepasiskirta.

Sumažėjo darbai.

Schenectady, N. Y.—Pradžioj šios savaitės keli tūkstančiai darbininkų, dirbusių naktimis, liko paleista iš American Locomotive dirbtuvės. 4000 darbininkų bent porą mėnesių dirbs gerai.

Elevatorius nukrito.

Lawrence, Mass., 6 geg.—Tris žmonės liko sunkiai sužeisti elevatorio puolimu žemyn 20 pėdų. Visi nugabenti į Generališkąj ligonbutį. Kaulai nė pas vieną nesulaužyti.

Nuimtas muitas.

Washington, 9 geg.—Vakare 8 geg. atstovų namas nubalsavo 236 balsais prieš 109, kad muitas ant įvežamų į Jungtines Valstijas ukės daiktų, mėsos ir daugelio kitų daiktų būtų panaikintas. Visi demokratai ir 24 republikonai balsavo už liuosą įvežimą. Suprantama, daugelis daiktų atpigs, kuomet bilius įeis į galę, tik, privežus daiktų iš kitur, sumažės darbai čia.

Susimušė karas.

Westwood, Mass., 8 geg.—Šiandien vakare ant Wa-

shington gatvės arti Westwood sodo susidūrė du karu. 1 žmogus netoli visai užmuštas, 15 sužeista.

Baisi ugnis.

Tūkstančiai mylių girių jau kelintą dieną dega Naujojo Anglijoj. Vien tik Massachusetts valstijoj jau išdegė apie 10,000 akrų. Maine valstijos girios taipgi apimtos ugnim. Didelis skaitlius tūkstančiai vertų namų sudegė. Ugnis naikina kaimus ir viensėdijas. Neretai užkliudo ji ir miestelius. Bledies ji padarė už kelis milijonus dolerių. Tūkstančiai žmonių net nemiega, nes užimti gesinimu. 2 žmonės jau žuvo ugnij. Apšvilio daug. Naktį į utarninką įvykęs lietus biskį nudžiugino gesintojus. Pasitikėdami, jog ugnis neišsiplėtos toliau, jie nuėjo gult. Vienok dar nėra užtikrinimo, kad ugnis nesieks toliau.

Nunesė balsą už 2000 mylių.

New York, 9 geg.—Pirmą sykį žmonijos istorijoj telefonas nunesė už 2000 mylių tolio žmogaus balsą. New Yorko laikraštiniškai susikalbėjo šiandien su Omahos gyventojais.

Mexikos revoliucija.

El Paso, 9 geg.—Prezidentas Diaz išleido manifestą, daug ko jame pasiūlydamas gyventojams, kad tik jie nusiramintų. Vienok manifestas neatkreipė atydos, nes sukilėliai butinai reikalauja, kad Diaz apleistų prezidentystę. Diaz jau ketina tai padaryti, tik dar nori pastatyti savo išlygas. Jis pilnai mato, kad jei ne geruoju, tai priverstas bus tai padaryti.

Sukilėlių spėkos vis eina drūtyn. Jie jau pradėjo atakuoti miestą Juarezą, kuris jau netoli visai pateko į jų rankas. Užmuštų iš abiejų pusių skaitoma 30 šimtu širimėme, o sužeista 60. Nušauti 5 amerikonių, kas visai pradeda kurstyti prezidentą Taftą pasiųst Jungtinių Valstijų kariūmenę į Meksiką. Mieste Mexico City taipgi eina bruzdėjimas. Valdžioj kariūmenę pilna dezorganizacija. Galima laukt, jog prezidentas Diaz greitoj ateityj turės važiuoti į Afriką ar kur kitur.

Šnipas meluoja.

New York, 8 geg.—Šnipas Burns, kuris suėmė McNamara ir McManigalį, išsitarė, kad vadovas American Federation of Labor S. Gompers žinojęs apie "Los Angeles Times" raštinės suardymą. Sako jis, kad Gompers žino, jog McNamara yra kaltas, bet gina jį.

Ant tokio šnipu užmėtinėjimo S. Gompers tiesiai pasakė, kad Burns yra tikras melagis. Gompers sakos nieko nežinąs apie tai ir, jei šnipas tvirtina priešingai, tai yra pamatas manyt, jog jis viską meluoja ir apie McNamara ir tokiu būdu visa byla yra pastatyta ant melagystės, už ką Burns'a reikėtų pasodinti į kalėjimą.

UŽSIENYJ.

Amerikono byla.

Rheims, Francūzija. — Amerikos konsulis Rheimse, William Bardel, tirinėja bylą link John'o Torrey, kaltinamo dalyvavime šampaniečių maište. Iki bus išaiškintas dalykas, J. Torrey laikomas kalėjime. Jis yra amerikonas, todėl tik Amerikos konsulis turi tiesą jį bausti.

Nenori svetimų pasipuošimų.

London, 8 geg.—Karalienė Aleksandra ketinanti nesinaudoti jokiais svetimų šalių išdirbiniais pasipuošimais laike vainikavimo. Užsakyta daugelis pasipuošimo daiktų pas Londono siuvejas, mezgėjas ir auksoarius.

Liberalą išrinko.

Barnstable, Anglija, 8 geg.—Žymus liberalas Godfrey Baring liko išrinktas nuo šio distrikto į parlamentą. Gyventojai šios apylinkės yra liberališkų pažvalgų savo daugumoj.

Vokietija kiša savo nosį.

Berlynas, 8 geg.—Iš slapčių šaltinių paviko laikraščiams sužinot, kad Vokietija pasiūsianti 3 kariškus laivus į Marokco vandenis, kad iškabinti, vietoj morokiečių vėliavos, savąją miestuose Casablanca, Rabat, Mogador ir El-Arish.

Poetas subankrūtių.

Rymas, 6 geg.—Italų poetas Gabrieliūs D'Annunzio apėjo Italiją ir apsigyveno Paryžiu. Jis joku būdu negali išmokėt padarytų skolų. Skolininkai rengiasi parduoti Capponcinos vilą ir visą ten esantį turta. Du metu atgal jis paėmė geroką sumą pinigų iš Rymo banko. Metai atgal jis ketino su savo manžieriu važiuoti į Argentiną skaityt lekcijas, bet jam nenusisekė. Poetas yra užstatęs savo novelas, kurios manžierės vertos 10,000 dolerių, vienok turintysis jas sako, kad ir 6,000 negalima už jas gaut. Jis tvirtina, kad už kokių 900 ar 800 metų galima bus gaut 10,000 dol. už tuos D'Annunzio veikalus, bet ne dabar.

Vėl užsimušė.

Shanghai, 6 geg.—Orlaininkas Rene Vallon iš Paryžiaus užsimušė čia šiandien prie savo pačios akių. Jis nukrito iš orlaivio 300 pėdų žemyn. Šimtai gyventojų matė, kaip jis pasimirė.

Kinijoj neramu.

Canton, 6 geg.—Revoliucionieriai turi jau paėmė Shoklung miestą, kuris randasi 45 mylių atstume nuo Cantono. Revoliucionieriai žymiai sustiprėjo skaitlium naujų spėkų. Ypač Cantono ir Hong Kongo distriktuose jų spėkos galingos.

Morocco'j vėl neramu.

Fez.—Nors sukilimas čia niekad dar nebuvo pilnai užsibaigęs, vienok dabar smarkiai jis pasididino. Sultono

kariūmenė liko visai silpna atsilaukty prieš sukilėlius, kuriuos remia visos šalies gyventojai. Jei neįsikiš svetimos šalys, revoliucija bus laimėta.

Kooperacijos Anglijoj.

Manchester, 8 geg.—Šiaurinėj Anglijoj ir mieste Manchesterij labai išsiplėtojo tarp darbininkų kooperatyviskas judėjimas. Daugiausiai uždedamos krautuvės, bet kooperacijos turi ir savo laivus, ir dirbtuves, ir sandėlius, ir aruodus. Tulus tavorus daro jos pačios, o kitus net iš kitų šalių parsitraukia. Tokių kooperatyviškų draugijų randasi 2210. Vienais metais 1974-ios draugijos turi pelno 53,948,632 dolerių, o 240 draugijų—153,209 d. nuostolių. Čia reikia atmint, kad nuostoliai turi tankiausiai naujos draugijos, kol išsibulina. Narių visose kooperacijos draugijose yra 2,613,142.

Tūkstančiai darbininkų dirba savo draugijose. Tokis pavyzdys gali pakurstyti viso pasaulio darbininkus prie kooperacijų tvėrimo.

Anglo-Japoniška sutartis.

Tokio, 8 geg.—Tarp Anglijos ir Japonijos įvyko nauja komerciška sutartis, sulgy kurios Anglijos tavorus bus lengviau įvežti į Japoniją. Iki šiol už daugelio tavorų įvežimą imdavo japonai nuo 12 iki 30 procentų visos tavoro vertės, kas labai erzino Anglijos fabrikantus. Reikia tikėtis, kad nuo šio laiko Anglijos diplomatai nerėkams tiek daug prieš Japoniją. Sutartis įeis į galę nuo 17 liepos mėnesio šių metų.

Reforma.

Londonas, 8 geg.—Lordas Lansdowne, vadovas lordų rūmo, inėšė šiandien sumanymą apie reformavimą augštesniojo parlamento. Sulgy jo inėsimu, parlamentas turės susidėt iš 350 lordų. Reikia padaryti taip, kad niekas negalėtų pasilikti augštesniamjame parlamente ilgiau dvyklos metų. Patį lordai gali rinkti iš savo tarpo 100 narių, 120 narių turi būt renkami iš žemojo parlamento ir 100 narių turi būt išrinkti iš tų, kokius kabinėtas rekomenduos. Be to, bus keli princiai ir vyskupai. Tokiu būdu lordas Lansdowne mano sutaisyti parlamentą, kur nė viena partija negalės perviršyti. Žinoma, čia užmirštama lordo apie darbininkų partijas.

Merginom patiko.

Viterbo, 9 geg.—Šnipas Abatemagio, kuris išdavė "juodrankius" ir liūdija teismė prieš juos, nežiūrint į jokių gaudinimus, liko Italijos herojom. Kas diena jis gaudina po kelis šimtus laisčių nuo merginų ir našlių, kurios sakos jį labai mylinčios ir norinčios su juom apsisvest. Laiškai nepaprastai entuziastiški. Tik bloga, kad ne visom galės apsisvest.

RUSIJOS.

Inspektorius nužudytas.

Peterburgas, 6 geg.—Nežinoma mergina nušovė kalėjimo inspektorių Efimovą, kada tas sėdėjo praėjusią naktį Vologdos teatre. Efimov liko mirtinai sužeistas. Mergina pabėgo.

Naujas universitetas.

Vėlykų dienomis buvo tartasi, ar įsteigti Kaukaze universitetą, ar ne. Visuomenė jau ir paskyrė daug pašelpos aukų. Valdžia žadanti taipgi šokias tokias išlaidas apmokėti.

Artinimasi.

Ministerių Taryba patvirtino rusų-japonų draugijos įstatymus. Siekimas tos draugijos būsiąs suartinti Rusiją ir Japoniją, suartinti ar tai pirklybos, ar tai mokslo srityse.

Kratos.

Maskvoje suimta s.-r. grupė. Kijeve papuolė s.-d. susirinkimas-konferencija.

Gomelyj padaryta daug kratų ir areštų, ypač tarp moksleivių.

Mirties bausmė.

Sevastopolio jūrės kariškasis teismas pasmerkė matrosą Čerbakovą miriopi už sužeidimą žemsgio.

Charkove pakarti 5 žmones.

Ekaterinoslave apskrício teismas pasmerkė du vyrų pakarti už užmušimą kazoko.

Tardymas.

Valdininkai buvo applanke šv. Kotrinos bažnyčiaj Peterburge ir klausinėjo, kokio turinio knygos laikomos vietiniame knygne.

Riaušės.

Lodziaus policija, sužinėjus, jog viename name susirinko policijos įieškomi žmogžudžiai, 2 valandą nakties apsupo tą namą. Žmogžudžiai, nenorėdami pasiduoti, pradėjo šaudyti į policiją, potam tapo išsauta kariūmenė, bet ji šaudymuose nedalyvavo. Žmogžudžiai padegė namą.

Šaudant užmušta 3 žmogžudžiai.

Tarp studentų.

Viskas po senovei. Peterburgo ir Maskvos studentai vis dar streikuoją.

Peterburge iš 11 tūkstančių studentų tik šimtas te-lanko lekcijas.

Pažymėtina, kad moters daug stipriau laikosi, negu vyrai. Ant nekurių augštesniųjų kursų ateina vos-ne-vos 60 studentų, o medicinos institutas suvisu uždarytas, kadangi neateina nei viena studentė.

Neperseniai Peterburge suimta taip vadinama koalicioninė studentų taryba, kuri vedė visą streikų rėdą.

Paleistuvystė naikinama.

Rostove prie Dono miesto duma nutarė uždaryti visus paleistuvystės namus, esančius mieste.

LIETUVOJ.

KAUNAS. Balandžio mėnesij iš Kauno išvažiavo į apskrčius 87 mastininkai dalyti valstiečių žemę į viensėdžius.

Daugiausia išdalyta bus šiemet žemės į viensėdžius Panevėžio apskrityje, arčiau Kuršo, apie Linkuvą, Pašvintinį, Stumbriškių valsčiuje.

MĖLINIAI (Kauno gub., Panev. pav.). Čia buvo toks atsitikimas. Pas vieną ūkininką buvo susirinkęs jaunimas. Pas tą ūkininką buvo caro paveikslas. Gal kas ir pasijuokė, gana to, kad kas tai ant rytojaus pranešė policijai: girdi, J. B. rodes carui špią. Atvyko policija, sustatė protokolą; buvo ir pristavos. Spiriami buvo visi pripažinti, kad taip buvo daroma. Padavė teisman.

VILNIUS. Pesys, Smilgevičius, d-ras Basanavičius ir kiti nupirko Petro Vileišio geležinių išdirbinių fabriką, kur ketinama dabar dirbti ūkio mašinas ir padargus.

VILNIUS. Balandžio 4 d. atrasta čia prudelyje prie Tiltos gatvės, namų No. 3—galva. Nugabenta ta galva į šv. Jokūbo ligonbutį. Daktarai ją apžiūrėję sprendžia, kad tai moters galva, ką liūdija ir sidabrinis paausintas su raudonu akmenuku auskarais, rastos vienuole aussyje. Metų velionei—sulig daktarų nuomonės—negalėjo būti daugiau 20—mažiausiai penkiolika metų. Galva gerokai apipuvusi ir, matomai, kirviu nukirsta iki apatiniam žandui, kurio trūksta. Sprendžiama, jog ji mažiausiai penkis mėnesius prudelyje išstovėjo. Iširti visą tą atsitikimą paėmė vietinės slaptosios policijos skyrius.

BARTININKAI (Vilkaviškio pavieto). Iki vyresniuoju žemsgio buvo Kolotenka, tai visos slaptosios smuklės jau buvo išnaikintos, o viešosios vos-vos gyvavo, nes nei vienas nedrįso uždrausti laiku pardavinėti. Bet Kolotenkai išėjus, vėl viskas virto po senovei. Dabar beveik pas kiekvieną Bartininkų daktarą, veik kiekvienoje stubutėje, pardavinėja slaptai degtinė. O ir viešųjų užpalkalinės duris atdaros, kada priešakinės uždarytos.

KUPIŠKIS (Ukmėr. pav.) Kupiškio miestelyj buvo sena, akmeninė mokykla. Jau bus dveji metai, kaip pastatė naują mokyklą, o seną atidavė elgėtomis (ubagams). Pirmais metais buvo panorėję pataisyti iš jos rusų cerkvę, bet taip ir paliko. Dabar jau bažnyčios viršininkai (kokie? Red.) nori padirbti arbatnamį. Būtų labai gerai, žmonės turėtų kur sušilti.

Rudenio Lapas.

Užsirašykite "LAISVĖ"

Kaina metams \$1.50.

Sigsdami pinigų arba turėdami koki reikalą, kreipkitės šiuo antrašu:

"LAISVĖ"

242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

—Gerą vakarą, Rožyte!
—Ačiu už pasiūlymą gero vakaro. Bet šiandien labai šilta.

—Gerk žolinės (arbatos) ir pasidarys šilčiau.

—Aš nemanau, kad tu turi išvirti geros žolinės.

—Kur čia tau nebus gera: jau dvi valandi verda.

—Kas, vanduo ar sykiu su žoline?

—Viskas kruvoj. Kam aš virysiu vandenį taip ilgai?

—Visas blogumas ir yra tame, kad tu virini žolinę.

Jei virintum tik vandenį, tai reikėtų džiaugtis, nes karštis užmuša bakterijas. Žolinės gi niekad nereikia virinti.

Ant jos reikia užpilti išvirinto karšto vandens ir palai-
kyt kelias minutes. Paskui
ipilk po biskutį tos žolinės
į puodukus ir užpilk vandens,
kad puodukai būtų pilni. To-
kia žolinė turi skonį, kvapą
ir nėra blėdinga organizmui.

—Kokis gi negerumas pa-
sidaro, kada verdi? Juk tuo-
met dar juodesnė pasidaro.

—Tuomet lapai tiek išpur-
psta, kad paleidžia savo visas
dalis, o daugelis jų yra blė-
dingų žolinės lapuose. Tos
dalis trukdo vidurių malimą.

Beverdant kvapas ir gardu-
mas iš žolinės lapų išeina
laukan su garais. Reikia at-
siminti, kad ir taip žolinę
maisto nedaug.

—Aš nežinau, kaip kiti ga-
li ja viena maitintis. Sako,
kunigai tik arbatą ir geria.

—Jie valgo ir turi iš ko
valgyti biskį geriau, negu tu.
Žolinė yra tik priedas prie
valgių. Joje randasi mede-
ga, vadinama theine, kuri ir
duoda šiek tiek maistingu-
mo, o daugiau nieko gero jo-
je nėra. Žinoma, kaip įsi-
dedi cukraus, tad iš jo pasida-
ro maisto.

—Kaip ilgai reikia laikyti
karštą vandenį ant žolynės?

—Penkias minutes.

—Kiek žolinės dėt, kad
gera išeitų?

—Vieną šaukštuką žolinės
į puoduką gerai išvirto van-
dens.

—Ar taip ir gert?

—Ne. Paskui iš to puo-
duko arba kito indo pilk po
biskį į kitus puodukus ir pri-
dėk vandens.

—Aa, gerai. O iš kur mė-
s gauname žolinę ir kodėl ji
nevienoda?

—Žolinės medžiai auga
Kinijoje, ant salos Ceilono ir
nedaugelyje kitų vietų. Jos
rūšys priklauso nuo to, kokių
laikų surinkti lapai, nuo ko-
kių krūmo vietų jie buvo
skinti ir kaip juos sutaisė.

Mės gauname taip vadina-
mą žalia ir juoda žolinę. Ža-
lioji yra padaryta iš jaunų
lapelių ir kitokių būdų ją su-
taiso, negu juoda, kuri da-
roma iš senesnių lapų.

—O kas vadinasi rusiš-
ka žoline?

—Rusijoje ji neauga, tik
būdas išvirimo taip vadinasi.

Ji verdasi taip pat, kaip jau
aiškinau, tik paskui reikia
įsidėti į puoduką gabalėlį ci-
trinos be sėklų arba įlašinti
kelis lašus citrinos. Į rusiš-
ką žolinę pieno niekad nerei-
kia pilti.

—Užteks apie žolinę. Aš
norėčiau išmokyti, kaip virti
kavą ir žinot, iš ko ją daro.

—Kavą daro iš kavos me-
džio uogų. Jas spirgina, o
paskui sumala. Kada spir-
gina, tad labai gardų kvapą
išduoda. Tas kvapas greitai
išnyksta, jei neuždari
kavos į orui neprieinamą vie-
tą. Geriausiai kiekvieną sy-
kį, kada kavą verdi, suspi-
rinti jos kiek tam sykiui rei-
kia. Kavoj randasi maistin-
ga dalis, vadinama kafinu.

Joje randasi dalis, erzinan-
čios skonį, ir taninas.

—Aš noriu žinot, iš kur ją
gauna.

—Ji daug kur auga, bet
daugiausiai Javoje ir Močioje.

Tas dvi kavi maišo į krūvą,
įdėdami du syk daugiau Ja-
vos kavos, negu Močos.

—Kaip ją virti?

—Išmazgo puoduką karš-
tu vandeniu, kad būtų gana
švarus. Paskui numazgok
kiaušinį, sumuš jį ir, šiek tiek
išplakus, supilk į puoduką,
įmesdama kevalą sykiu. Tuo-
met įpilk ir kavą. Užpilk
pusę puoduko šalto vandens
ir sumaišyk. Supilk viską į
kavos virimui turimą puodu-
ką ir įpilk karšto vandens.

Virk 3 minutes. Paskui pilk
į puoduką ir vėl atgal į ka-
vos virimui turimą puoduką,
kol trupiniai nugrimz ant
dugno. Tuomet nupilk skys-
tąją dalį ir padėk karštoj
vietoje, bile nevirti. Įpilk
daugiau šalto vandens ir lai-
kyk 10 minučių. Čia jau skai-
tysis, kad kava gatava, tik
įpilk saldaus pieno arba sme-
tonos ir įdėk cukraus.

—Daleiskime, aš noriu iš-
virt 6 puodukus kavos, kiek
tad kavos, kiaušinių ir van-
dens reikia dėt?

—Jei paimsi 1 puoduką ka-
vos ir sumuši vieną kiaušinį,
tad gali užpilti 1 puoduką
šalto vandens ir 6 puodukus
virinto.

—Aš girdėjau, kad dar ki-
taip kavą verda.

—Galima virti taip vadina-
mą iškostą kavą. Tuomet
reikia turėti kavos virimui
puoduką su vieliu arba dra-
bužiniu kostuvu. Reikia iš-
mazgot jį karštu vandeniu.

Kavą reikia įdėti į kostuvą ir
įdėti jį į kavos virimui turi-
mą puoduką. Tuomet išlen-
gyvo reikia pilti ant jos 6 puo-
dukus virinto vandens. Lai-
vanduo košiasi lėtai. Kaip

visas vanduo pereis, tad įpilk
į jį saldaus pieno arba sme-
tonos ir cukraus. Tik niekad
nereikia virinti iškostos ka-
vos.

—Aš mačiau, kaip kiti įde-
da kavos į vandenį ir verda
ant pečiaus. Ar tu manai,
kad tai negerai?

—Žinoma, ne. Juk tokia
kava neturi jokio skonio. Ji
panaši į pamazgas. Be to,
kavos uogose yra nuo-
dingų dalių, kurios, ilgiau ar
trumpiau bevirinant jas, pa-
sileidžia. Jei nemoki kavos
išvirti, vėlyk jos visai negert,
nes be laiko gali numirti.

—Gerai, mergaitė, kad pa-
sakiai, o aš pati visada virin-
davau kavą. Reikės pradėti
kitai ją priruost.

Geležinkelis per Atlantiką.

Providenco (R. I.) gabus
inžinierius Eugene Fuller, ku-
ris iškasė Washingtono vals-
tijoj Palmer Mountain tune-
lį, tvirtina, kad neužilgo bus
pravestas geležinkelis per
Atlantiko vandenyną. Lai-
kysis jis ant plautų.

Elektra varomi trūkiai
eis apie pusantro šimto ang-
lišių mylių į valandą. Va-
gonuose bus įtaisyti visi tie
parankumai pasažieriams, ko-
kie yra trūkiauose, einančiuo-
se nuo Chicagos į New Yorką.

Žmogus galės vieną die-
ną pietuoti New Yorke, o jau
antrą—Londonė arba Pary-
žiuje.

Tokio geležinkelio prave-
dimas atsieis penkis šimtus
milijonų dolerių. Vienok įde-
tyti suma greitai sugrįžs, jei
ims 25 dolerių nuo vieno žmo-
gaus už pervažiavimą Atlan-
tiko vandenyno ir 40 dol. už
vieno žmogaus nuvažiavimą
ir sugrįžimą. Taigi du sykiu
bus pigesnis pasiekimas Eu-
ropos amerikonomis ir Ame-
rikos europiečiams. Mano-
ma, kad kas diena eis i
kiekvieną galą po 12 trūkų,
turinčių po 3 vagonus, ku-
riuos galės sutilpti 320 pasa-
žierių. Vagonai bus pada-
ryti iš stipraus plieno ir ap-
rūpinti bevieliniu telegrafu.

Apie piniginių klausimą in-
žinierius nesuka galvos. Jis
sako, kad, kaip tik jis per-
statys savo išradimo planus,
tuoj diejį milijonieriai ver-
žės su pinigais į jo ju-
rinio geležinkelio draugiją,
nes pamatys, kad laivų bu-
davo jimas ir jų laikymas ne-
atneš greitu laiku jokio pel-
no.

Fullero planai yra panašūs
į elevatorių planus. Stulpai
stovės ant plautų, o ant jų
bus padarytas kelias. Plau-
stai bus nuskandinti 25 pė-
das į vandenį. Ant stulpų
viršaus bus pritaisytos elek-
tros vielos, kaip elektros va-
gonėliams. Trūkiai eis, siek-
damas biskį vandenį, kad at-
laikyt svarumą. Plaustai bus
laikomi ant vietos su pagel-
ba tam tikrų inkarų, kurie
bus paleisti ant vandenyno
dugno ir vienas su kitu su-
jungti. Kas penkis arba
kas dvi mylios bus tarpas
tarp dviejų tokių inkarų. Su-
jungs juos stora plienine vie-
la.

Elektra varys tavorinius
ir pasažierinius trūkiaus, ku-
rie galės eiti kas valanda.

Stotis, duodančios elektrą,
turės rasti viename ir kita-
me gale, tai yra Europoj ir
Amerikoj. Tarpe kiekvienų
600 mylių ketinama padaryti
stotis, iš kur vienas trūkias
pados kitam signalą ir, rei-
kalui esant, persodis pasa-
žierius. Tokios stotys galės
tarnauti ir nuo nelaimių ap-
saugojimui.

Kadangi bus pravestas te-
lefonas tuo pačiu geležinke-
liu nuo Europos iki Ameri-
kai, tai galima bus išvengti
trūkų susitikimą ir duot
žinią apie atsitikusias kelio-
nė nelaimes.

Nežiūrint į visą apsisau-
gojimą, trūkiams grėsia pa-
vojus nuo plaukiojančių ledų,
audros atneštų laivų ir kito-
kių didelių kūrų. Turės būt
pridėtas didelis darbas ir
galvojimas, kol išras būdas
apsisaugojimui nuo minėtų
daiktų. Dabar turimieji plei-
nai tokiam apsaugojimui bis-
kį perbrangiai atsieitų.

Kadangi reikės leisti lai-
vams perplaukt skersai gele-
žinkelį, tad plaustai patis sa-
vimi atsidarys, tai yra vie-
nas nuo kito nuplunks toliau,
o paskui vėl įeis į savo vietą.

Kad tai atsitiktų, bus prita-
syta tam tikra sistema gele-
žinkelio tarpuose. Siame at-
sitikime naudosis žinomais
oro signalais ir spēka.

Kad parankiau būtų pra-
vest tokį geležinkelį, reikės
iširti, kokios vandenyno vie-
tos yra seklausiomis (negi-
liomis) tarp dviejų artimiau-
sių abiejų šalių (Europos ir
Amerikos) kranto taškų.

Reikia tikėtis, kad tokia linija
bus nuo įkišos (žemės įsikū-
s vandenį) Race, Newfound-
lande iki įkišos Clear, Airi-
joj. Toluma tokio tarpo iš-
neša 1,650 mylių.

Inžinierius neabejoja, kad
tokie geležinkeliai bus pra-
vesti per Amerikos upes ir
ežerus. Jis sako, kad gele-
žinkelis tarp New Yorko ir
Albany gali būt pravestas
Hudsono upe. Tuomet be
dūlių ir bildesio galima bus
nuvažiuoti iš miesto į miestą.

Trūkiai eis kur-kas greičiau
vandeniu, negu žeme, todėl
pasažieriai sutaupys daug lai-
ko, kas dar labiau išvystys
Amerikos vaizbą.

Fuller sako, kad jis nenori
pradėti savo geležinkelio ban-
dyt ant bile kokie ežero Ame-
rikos, nes esą, jei jau ant e-
žero galima bus atsakančiai
važinėti, tad ir per Atlanti-
ką važiuojant nebus didesnių
apsunkinimų. Jis nori išsyk
surinkt didelę sumą pinigų
geležinkelio darymui per At-
lantiką, o ne pradėti su ma-
žais suma bandymus ant upių
ir ežerų, nes gerai žinąs, kad
jo išradimas remiasi ant drū-
tų reališkų pamatų ir išsyk
gali būt pradėtas didelis dar-
bas.

Su dideliu nekantrumu
lauksime, ar jis išpildys pri-
žadėjimą ir ar ištikrųjau jau
išrasti taip svarbus planai.

Jei taip, tai reikia džiaugtis,
nes laivais nusibodo visiems
važinėti.

Tai būtų dar vienas milži-
niškas civilizacijos užkaria-
vimas.

APIE MOTERŲ BALSAVIMĄ.

“Guodotinas “Laisvės”
Redaktorius:—Aš perskai-
čiau jūsų straipsnį “Ar gali
moters balsuoti”, tilpusi “Lai-
svės” No. 5.

Labai nudžiūgau, kad ran-
das lietuviškas laikraštis,
kuris moka teisingai apginti
moterų tiesas. Ištikro, juk
moters priskaitomos prie
gyvulių ir prie idijotų. Ša-
lies tvarkdary rinkimuose
negali dalyvaut karvės, ark-
liai, avys ir kiti gyvuliai. Sy-
kiu su jais ir moters praši-
namos nuo balsavimo.

Nuoširdžiai ačiu už apgi-
nimą moterų tiesų!

Kl. Vaškaitė.”

Ar reikia dar ką pridurti
prie šito laiško? Jo autorė
aiškiai parodo, jog moters
sulyginamos ne tik su idijo-

tais, kriminalistais ir vaikais,
o ir su gyvuliais. Taip, gy-
vuliai turi pildyti žmonių pa-
liepimus. Moters taipgi pil-
do tuos paliepimus, kurių iš-
leidime nedalyvavo. Protin-
gi vyrai turi stengtis pakelti
moteris ant augštesnio laips-
nio, jie neturi pripažinti, kad
juos pagimdė sutvėrimas su
gyvuliškom tiesom.

Mąstykite!

Anglų visuomenė Bostone
užinteresuota šitokia laikraš-
čio paduota užduotim:

“Šitas žmogus pasakė, kad
jis yra pats, kad gaut tą
darbą, kokio jis reikalauja.”

Dabar svarstykite: perse-
nas, kad dirbti, jis dar per-
jaunas, kad mirti.

Persveikas, kad gulėt li-
gonbuty.

Tiek save guodojantis, kad
nenori eit į bėdiniųjų namus.

Perdoras, kad vogti.

Sunkių darbų suvargintas
ir nepajiegia elgėtauti.

Kur tokiam žmogui dėtis?”

Kiekvienas darbininkas su-
silauks tokio amžiaus. Jis
netoli: turėsi 60 arba 65 me-
tus—ir jau netinki į darbą.

Juk tave laiko kapitalistas
darbe tik iki tol, kol gali dirbt
kaip arklys. Kada iščiulpė
paskutines jėgas, tad išmeta
laukan. Būsi ir tu išmestas.

Apmąstyk gerai, kur tuomet
dėsi! Alga permažą uždir-
bai, kad būtum galėjęs susi-
dėti šiek-tiek turto senatvei.

Už ką samdysi butą? Kas
duos maistą? Kas aprens?

Iš ko mokėsi daktarui?

Jau ne tos spēkos bus, ką
turėjai 20 metų atgal. Jau
silpnės tavo širdis ir daugiau
reikalaus geresnio maisto.

Tu norėtum, kad tau kas pa-
tarnautų. Vienok ir pras-
čiausio maisto jiešiot turėsi,
vaikščiodamas nuo kampo
prie kampo gatvėmis. Jei tu
paprasysi darbo, tave išjuoks;

jai tu pratiesi ranką, tave
kiekvienas pavadsį valkata.

Tie žmonės, dėl kurių tu
rizikavai savo gyvastį ir dė-
jai savo sveikatą, dėl kurių
gerovės ir sveikatos aukavai
savo gerovę,—tie žmonės ša-
lįsis nuo tavęs.

Svarstyk, galvok, mąstyk,
kodėl taip yra ir ar negalėtų
būt kitaip. Ne laikas bus
galvoti, kada jau atsidūsi
ant gatvės arba kur patvo-
ryj. Dabar tavo momentas
apsvarstyt savo gyvenimą.

Jei pats neatrandi, kaip gali-
ma būtų išvengt tokio padė-
jimo, klausk savo draugu.

Męs neišrįsime šito klau-
simo pagal savo nuomonę
todėl, kad norime priverst
skaitytojus mąstyti.

NEMANDAGUMAS.

Kiekvienos redakcijos pa-
reiga yra siuntinėti kitoms
redakcijoms savo laikraštį,
nežiūrint, kokios pakraipos
kiti laikraščiai laikosi. Vie-
nas laikraštis semia iš kito
faktus, tulas žinias, naudo-
jasi ištraukom ir t. t. Vie-
nas laikraštis nurodo kitam
jo klaidas, ydas, gerumus.

Harmonišką darbą tarp
visuomenės, kurį nori atlikti
laikraščiai, reikalauja žino-
jimo, kas rašoma kituose tos
pačios tautos laikraščiuose.

Iš to ir kitų atžvilgių išeida-
ma, net krasa pripažinti, kad
tokis siuntinėjimas lakraš-
čių mainais yra reikalingas ir
leidžia siuntinėti antra klesą.

Vienok tuli laikraščiai ne-
nori pripažinti šito draugi-
nio įstatymo ir atsisako siun-
tinėti mainais kitoms redak-
cijoms savo laikraštį. Juk tai
muzikiškas nemandagumas.

Pavojus nuo bevielinio telegrafo.

Gottingeno universiteto pro-
fesorius daktaras Rolfe Hen-
singmuller atranda, kad be-
vielinių telegrafų ir telefonų
įvedimas išnaikys mums dan-
tis, plaukus ir sugadys pro-
tą. Mus apsupantis oras taip
pripildytas bus įvairių srio-
vių elektros, kad žmogus
pilnai tai jaus. Jau dabar
atrasta, kad tik tas nedide-
lis bevielinių telegrafų skait-
lius, kuris vartojamas tik iš-
imtinuose atsitikimuose, jau
pasėjo naują dantų ligą, ku-
rios iki bevielinio telegrafo
įvedimo nebuvo. Kas už-
ginčys, kad rytoj nebus nu-
rauti plaukai nuo mūsų gal-
vos arba kad nebus suardyti
smegenys keliai protavimo?

Bandyta elektros vagonė-
lių savininkų sugrąžinti elek-
trą į centrališką stotį iš
vagonėlių motorų. Pasirodė,
kad negalima, nes sutinka-
mas didelis pasipriešinimas ir
pavojus. Elektra, tekanti per
metalines vielas, palengva
pripildo daiktą ir padaro sti-
presnę arba menkesnę ex-
ploziją. Palietimas elektros
pripildyto metalo yra pavojin-
gas, todėl jo reikia saugo-
tis. Vienok jau atrasti bū-
dai apdengimui taip vadinam-
os gyvosios vielos ir kitos
prieštisos, kurios nedaro tiek
pavojaus, palietus gyvąją
vielą. Bevielinio gi telegra-
fo ir telefono elektros sriovės
nėra niekuomi apsaugota.

Jau ištirta, kad, norint te-
legrafuoti tik už vienos my-
lios tolio, reikia panaudoti
vieną-trisimtmilijoninę dalį
visos elektros energijos, pa-
skirtos telegrafui, ir jos srio-
vė, kada ateina prie priėmi-
mo stoties, dar turi vieną ke-
turkampę pėdą pločio. Vadi-
nasi, kitas plotis kelionėje iš-
nyko.

Vartoiant prie ligonių ma-
šiną X-Ray prisieina apsi-
saugot pačiam daktarui ir li-
goniui tam tikrom prietai-
som. Nuo X-Ray mašinos
gaunamas dermatitis, odos
suretinimas, plaukų puoli-
mas iš galvos. Mat, užgau-
nami nervai, kur būna plau-
kų šaknys, nuo ko plaukai
pradeda krist. Mokslinčiai
atranda, kad tarp mašinos
X-Ray ir bevielinio telegra-
fo nėra didelio skirtingumo.

Nuo abiejų nervai susiraukš-
lėja, dantų gumos pralaimė-
ja stiprumą ir leidžia jiems
iškrist.

Bevielinio telegrafo paleis-
tosios oru lėkt sriovės bus
didelės ir tankios, todėl jos
gali pagimdyti labai didelį
pavojų. Kas ginčys, kad
elektros sriovės nepadarys
didelį žmonių skaitlių aklaist?

Su pagelba tam tikro apa-
rato liko nufotografuota e-
lektros sriovės, paleistosios
iš Markoni stoties. Pasiro-
do, kad jos yra nemažiau
pavojingomis, kaip ir gyvo-
sios vielos.

Su įvedimu bevielinio tele-
grafo turėtų būt išrastas ap-
saugojimas elektros sriovių,
kad jos nepasiektų žmogaus.

Kol kas yra tik tokia propo-
zicija. Žmonės turės dėt
robinius (guminius) rūbus,
kurie net ir galvą turės už-
dengt. Bus tik skylutės kvė-
pavimui ir matymui. Mums
rodos, kad dar geriau būtų,
jei bevielinio telegrafo stotis
rastųsi gerokose augštumose,
tuomet tekanti elektros srio-
vė, nors ir gana plati būtų,
tiečiau žmogaus nesiektų.

Žinoma, tik artimiems at-
stumams mūsų rekomenda-
cija tinka.

Siaip ar taip kalbant, vie-
nok visgi turės būt įvesti ko-
kie nors apsaugojimai, kad
bevielinis telegrafas neuž-
kenktų žmonių sveikatai, nes
jis pavojingas.

Apsisaugokite!

Buvo laikai, kada žmogaus
didžiausiu priešu buvo ma-
nutas. Protas išrado įran-
kius jo išnaikinimui. Pasili-
ko didžiausiu priešu meska ir
kiti dideli žvėrys. Protas vei-
kė iki tol, kol išsitobulino pa-
gaminimui dar geresnių įran-
kių, kuriais galima buvo ne
tik apsigynt nuo tų žvėrių, o
ir išnaikinti jų pėrviršį, blė-
dingą žmonijai. Keli šimtai
metų atgal pilna buvo vilkų
ir žmogus su baime žengė į
girią. Vilkai sudraskydavo
žmones ir jų gyvulius. Pro-
tas žmogui išaiškino, kaip iš-
naikint vilkus.

Apsigynęs nuo didžiųjų ne-
malonių priešu, žmogus ne-
galėjo suprast dar vieno mil-
žiniško priešo—ligos. Maty-
te visi matė, kad žmogus tai
vienaip, tai kitaip apserga,
vienok nežinota, kas ligas
gimdo. Protas ilgai dirbo,
kol surado priežastis. Šian-
dien mes žinome, kad didžio-
ji ligų dalis paėina nuo bak-
terijų. Protas išaiškino, ko-
kių veislių bakterijos kokias
ligas pagimdo. Jau turime
įrankius bakterijų tirinėjimui
ir nuodus jų žudymui. Pasi-
rodo, kad protas jau gali ap-
saugot mus nuo daugelio li-
gų—vadinasi, ir nuo priešlai-
kinės mirties.

Jei protas galėjo mus iš-
gelbėti nuo taip didelių prie-
šu, tai tuo lengviau jam iš-
gelbėti nuo smulkių, kokiais
yra musės.

Atėjo pavasaris, kada mu-
sės skverbte skverbiasi į na-
mus, įeškodamos maisto. Jos
atsitupia visur: ir ant lovų, ir
ant stalų, ir ant indų ir ant
maisto. Jei musių randasi vi-
duj, tai nelieka būdo nuo jų
apsisaugot. Kur-gi dėsite in-
dus, pagalves, stalus ir kitką?
Tulus daiktus, tiesa, galima
laikyti uždarius, bet pasidėsi-
te valgi ant stalo, ir musės
bus pirmesniais svečiais prie
stalo, negu jūs. Kada jūs
miegate, jūs stojasi ant jūsų
lūpų ir burnos. Miegant kū-
dikams, musės stojasi ant jų
ir, įkandusios į jų minkštą
odą, siurbia kraują. Neretai
jos palieka nuodus kraujuo-
se. Musės ant sparnų ir kitų
kūno dalių nešioja daug įvai-
rių bakterijų. Jos lenda į
prasčiausias vietas, kur ran-
dasi bilijoniniai bakterijų liz-
dai. Atstojimas musės ant
kūdikio lūpų reiškia pavojų
jo sveikatai ir gyvasčiai. Pri-
ėjimas musių prie maisto ir
indų reiškia užkrėtimą mai-
sto bakterijomis.

Jei žmogaus protas dažino-
jo apie bakterijas ir apsigy-
nimo būdus nuo jų, tad turi-
me būt atsargūs, kad musės
nepasiektų mūsų buto. Jau
iškalno turime užtaisyti duris
ir langus vielos audekais,
kad nepradėtų musės krau-
styti pas mus, nešdamos pa

Ekonomiškoji Evoliucija.

Pagal Ed. Bernsteina parą P. Posmyla.

Ivairios ūkiškojo gyvenimo formos — tai dalykas mano šiandieninės lekcijos. Bet kas tai yra ūkė? Kaip aš pasitikiu, visiems jums jau žinoma, kad tą žodį mes įsivaizdiname ne tokiam specializacijoje, kaip kad jums jį išaiškinu pirmas sutiktas ant gatvės žmogus: — ūkė — tai tokia įstaiga, kur galima pavalgyti ir atsigerti. Nors tas atsakymas iš pirmo žvilgio rodosi gana paiku, bet visgi iš jo suprantame ką-tai daugiau. Ūkė — yra tai rinkinys visų procesų ir įstaigų, kurių tikslu yra išlaikyti ir kaip galima reguliariau ir nuolatos aprūpinti materialiai žmogus.

Išsiūredami į tvarinius, jūs patėmėsite, kad tuli gyvūnai taip pat renka sau materialią pagerinimą formoje apsirūpinimo maistu arba medegos pavidale įsteigimui savo gyvenimo. Bet tarp gyvulių ir žmogaus yra vienas griežtas skirtumas. Žmogus rūpinasi apie ateitį, o gyvulis — tik apie būtiną užganėdinimą savo reikalių. Yra, žinoma, išėmimai, kaip tai pas bites, kurios taipgi materialiai aprūpina save ant ateinančios žiemos. Bet reikia patėmyti, kad ir pas žmones ta ypatybė nelygiai išsivysčius. Padėkim sau, laukinis žmogus daug mažiau rūpestingas, negu tuli gyvuliai. Tulos senovės giminės nepirpato prie rūpinimosi ateitimi, ir susidūręs su civilizacija, kuri mokino jas tokių rūpesčių, jos pralaimėjo savo linksmumo charakterių (būdą) vien dėlto, kad ji (civ.) rymo ant žmonių rūpestingumo. Laukinis žmogus linksmas ir užganėdintas kaip vaikas, nors jam prisiėina ir daug kentėti. Šiandien jis privalgo net tiek, kad užmiega nualsintas persivalgymo; jis naikina viską, kas tik pakliūva jam po ranka, o paskui ilgas dienas valkiojasi be jokio maisto. Civilizuotam žmogui jis išrodo labai dideliu tinginiu. Jis dirba tik tada, kada tas absoliutiškai reikalinga palaikymui jo gyvates. Jis dirba tik pagal instinktą, visai nereguliariai ir be jokios sistemos. Bet taip dirbti — tai nereikalinga užsiimti ūkišku veikimu. Tiktai ant tų išsivystymo laipsnių, kada jau įvyko žinomos gyvenimo formos, žmogus pradeda užsiiminėti ūke, reguliariai pagaminti sau materialią aprūpinimą, kuris randasi apsupančioj jį gamtoje — žemėj, vaisiuose ir gyvenančiuose ant žemės gyvuliuose. Gamta ir jos pajėgos suteikia jam įrankius žalių produktų apdirbimui. Atsižvelgiant į tai, Karolius Marksas išaiškino ūkės supratimą, kaipo atsinešimą žmogaus prie gamtos.

Klasifikacija ūkiškųjų formų.

Pastatysim klausimą: kokia yra praečiausia ūkės forma? Ji susideda iš tų materialinių daiktų rinkinio, kuriuos suteikia gamta. Tam tikslui jau reikia dirbti, tada kaip seniau medžioti žvėris arba skinti vaisius, kad juos čia pat suvartoti, nereikė dirbti. Tokiu būdu, išsivystant ūkei, drauge su ja atsirado ir darbo procesas. Bet tas yra atskiras tyrinėjimo dalykas, apie kurį pakalbėsime pabaigoj.

Kokį tikslą seka ūkė? Stai tos trumpos užduotys, kurios išriša žmogaus ūkiškąjį veikimą: a) rūpinimas savęs maistu, t. y. pačių būtiniausių žmogaus reikavimų užganėdinimas; i) teigimas gyvenimo, t. y. apsigynimas nuo negražaus oro ir laukinių žvėrių užpuolimo; a) rūpinimas savęs drapanų, apsigynimui ginklų įsitaikymas; įrankių išdirbimas darbo proceso palengvinimui; padarų išdirbimas materialio turto užlaikymui ir perdirimui, arba komforto apsaugimui; papuošimo daiktų išdirbimas, kur prie augštesnio išsivystymo laipsnio ta ūkiškojo veikimo išvaizda pavirsta į daile.

Politiškos ekonomijos teoretikai nuolatos stengėsi, jau nuo pat atsiradimo to mokslo, apribuoti vieną nuo kito skirtingus ekonomiškojo gyvenimo išsivystymo laipsnius ir paskirstė ūkį į sekančias formas: naturališkąjį, piniginį ir kreditinį (pasitikėjimo) ūkį, kurios atsirado paskutiniame išsivystymo laipsnyje. Kita klasifikacija padarė garsus vokiečių ekonomistas Fridrichas Listas, padalinusis į penkis išsivystymo laipsnius ūkiškąjį žmogaus veikimą. Pirmą ūkės formą, pagal jo nuomonę, yra medžioklė ir žvejybos. Antru išsivystymo laipsniu yra gyvulių priauginimas, kada žmogus pastoja piemeniui ir pats didina savo kaiminę, kuri reikalinga jo gyvenimo palaikymui. Ant trečios stadijos (išsivystymo laipsnio) žmogus prieina prie apdirbimo žemės ir užsiima žemdirbyste. Ketvirta stadija charakteri-

zuojasi tuomi, kad kartu su žemdirbyste žmogus užsiima pramonija, t. y. išdirbimu reikalingų padarų, darbo įrankių, drapanų ir t. t. Ir, gal gale, penktam išsivystymo laipsnyj, prie visų tų ūkiškojo veikimo rūšių — reikia atminti, kad nė vienas išsivystymo laipsnis neišnyksta visai — prisideda vaizba. Tai tokios penkios stadijos, Listo nurodomos.

Kitas mokyta Leipeigo prof. Biucheris, įžymus ekonomistas, pamatuoja daugiau tiksliskos klasifikacijos sekančius ženklus, charakterizuojančius išsivystymo laipsnius. Pirmą stadiją — siaura naminė ūkė, t. y. tokis ūkės išsivystymo laipsnis, kada ūkė buvo vedama vien tik atskiros šeimos namuose, nieko bendro ir jokių ekonominių ryšių neturinti su kitais žmonėmis. Kiekviena šeima, giminė arba grupė išdirbo daiktus, reikalingus vien tik jai pačiai.

(Toliaus bus).

Apie atskirimo ženklus.

LEKCIJA VII.

Klausimo ženklas. Klausimo ženklas rašosi šitaip (?), kaip čia kabutėse parodyta.

Klausimo ženklas stotasi po kiekvieno sakinio, išreiškiančio tiesų klausimą.

P a v . : — Ar tu būsi pas mane rytą? Kaip tu manai apie Adomą? Kada išeina traukinys iš Bostono? Kiek aš tau skolin-gas? Pasakyk man, juk tu bijai merginų? Rašinėja jis tau laiškus? Kaip gali žmogus mokinti kitus skaityti, pats nieko nemokėdamas?

Kartais galite matyti klausimo ženklą vidury sakinio po kurio nors žodžio. Tas reiškia, jog žodis, po kurio stovi klausimo ženklas, turi abejotiną reikšmę.

P a v . : — Jis atspausdys ? knygas. Nuvažiuo jis į Peterburgą ? caro pamatyti.

P a s t a b a . Pirmam sakinyj abejojama, ar jis atspausdys knygas ar ne. Antram sakinyj abejojama, ar jis į Peterburgą ar kur kitur nuvažiuo.

Klausimo ženklas stotasi kabutėse, jei pasakytasis, geriau sakant, parašytasis žodis arba sakiny s nėra aiškus arba yra abejotinas.

P a v . : — Dumburackis (?) pakėlė didelį triukšmą (čia rašytojas girdi tokią pravarde, bet netiki, kad tai tikrai ji yra tokia). Tik dėkite pinigų, o jis jums įsteigs mokyklą (?) (čia netikima, kad jis įsteigtų).

LEKCIJA VIII.

D a u g t a š k i s . Daugtaškis susideda iš trijų šitokių ... taškų arba ir daugiau.

Stotasi daugtaškis pabaigoj sakinio, kada išreiškiamąjį mintį dar norima prašęsti, vienok dėl kokių nors priežasčių susilaikoma.

P a v . : — Jam neprošalį nužudyti ir paukštį, ir gyvulį, ir... (Turbūt, čia norima pasakyti: "ir žmogų", bet susilaikoma). Darbai jo mums žinomi... (neva norima pasakyti apie jo darbus, bet užtylima). Diena buvo stebėtina: ir lengvas vėjas pūtė, ir saulė aiškiai matė ant dangaus, ir oras buvo pilnas kvapo... (Čia norima dar daugiau pasakyti apie stebėtiną dieną, bet nutraukiama mintis).

Ypač daug daugtaškių galite matyti tokių šalių raštininkų veikaluose, kur valdžia persekioja laisvą spaudos žodį. Daleiskime, Rusijoje esantieji raštininkai didžiosios pusės sakinių nedrįsta užbaigti, todėl ten daugiausiai daugtaškių.

Daugtaškis gali stovėti vidury sakinio, jei jo vietoj praleidžiamas vienas ar daugiau žodžių.

P a v . : — Apsivilkio ji... ir išėjo vaikščioti (čia nepasakyta, ką ji apsivilkio, tik norima buvo pasakyti). Išėjo jis... ir apsi-vedė (čia norima pasakyti, kad jis išėjo į vietą, kurios nenorima minėti, arba kad jis išėjo iš proto). Ministerio protas — tai tik... prieš profesorius protą (čia norima pasakyti: "tai tik beprotystė"), o gal dar kitaip, tik nedrįstama).

Jei sakinyj praleidžiama daug žodžių arba jei praleidžiami net keli sakiniai, tai rašėjas stengiasi pirašyti tiek, daug taškų, kiek vietos būtų užėmę praleistieji žodžiai arba sakiniai.

Daugtaškis stotasi ir po tų sakinių, kada jie turi būti žymiai atskirti nuo sekančio sakinio. Taip sakyti, kur reikalinga yra padaryti pauzą (laukimą). Ypač sceniškuose veikaluose galite matyti nemažai daugtaškių po sakinių, nes taikoma taip rašyti, kaip kad būtų aktorius išlėto kalba ir mano. Ne visi jo sakiniai rišasi tarp savęs, todėl jie vieni nuo kitų atskiriami daugtaškiu.

Keisti vyrai.

Nėra mažiausios abejo-nės, kad vyras skubinasi apsi-vest ne tik dėl meilės ir pačios, o ir dėl savo buto igijimo. Moteris — kur ji neapsigvyntų: viešnamyj, pasamdytam kambaryj ar kur kitur — tuoj padaro sau tinkančią tvarką, tuoj kambarelis pasidaro jos butu. Tuoj pas ją atsiras puodeliai, torielkaitės, staltiesės ir kitkas. Viena diena ji pastebės, kas būta netvarkoj, ir pataisys. Kas kita vyrui. Ir tvarkiamame bute jis dar betvarkę padaro trumpame laike, o ką bekalbėti, kad jis pats mokėtų pagal skonį sudėti, jau nekalbant apie valgių gaminimą ir skalbimą.

Kiekvienas vyras seilę varvina, žiūrėdamas, kaip jo apsiavedusis pažįstamas turi gražų butą ir yra visapusiškai užganėdinamas jame: švarumu, pasilso vieta, maistu ir t. t. Noras turėti savo butą pas vyrą yra didesnis, negu pas moterį, kuri visur gali jį pasidaryti.

Jeigu jau vyras apsiaveda, norėdamas įgyt savo butą, tai reikėtų manyti, kad jis turės prisirišimą prie jo. Bet kur tau: daugiau laiko jis praleidžia svetimuose namuose, karčemose, žaidimo vietose, klubuose ir ant gatvių kampų, negu namie. Parėjęs ant pietų, net kepurės nenusiima, kad tik greičiau išbėgt. Bent aš daug tokių vyrų esu mačius. Nakčia sugrįžta apie 11 ar 12 valandą, kad tik išmiegot ir vėl išrytoto anksti apleist namus.

Tokis vyrų pasielgimas išrodo gana keistu.

Vyras visuomet pasako, kad pati jo neinteresuojia, tai yra ji nėra tiek tobula, kad užbovyt jį namie. Jei taip, tai kam vest tokią moterį, kuri neatsako tavo protui ir nesupranta tavęs? Juk tu rinkai tik vieną moterį iš viso pasaulio moterų. Taigi pasiėmiai tą, kuri tau rodė labiausiai atsakančią.

Kitas keistumas pas vyrus yra tas, kad po apsiavedimo labai greitai pradeda visai neguodoti savo žmonų ir neatstuoti joms. Kol moteris buvo mergina, tad tas pats vyras labai apgailestavo, kada ji vos tik biskutį kur užsigavo, įsipiovė, sušalo arba sušilo. Jis rodėsi daugiau jautriu, negu kas atsitiko, jis su noru darė viską, kad padaryt sveikiau ir pagelbėt nelaimėj. Po apsiavedimo gi su ta pačia moterim, kuri neiekie nepersimainė, neiekie prastesnė neliko, jau apsieina kitaip. Pirmą jis gyvastį siulė už ją, o dabar stengiasi atskratyti nuo jos. Juk daug moterų serga, o vyras tingi daktarą pakviesti arba gailisi dolerį išleisti. Jis pats tingiai atsineša į sergančią moterį. Žinoma, yra kitokių vyrų, bet aš kalbu apie didžiumą, kokią man teko nuolatos matyti.

Abelnai vyrai (sykiu ir vaikinai) yra keisti ir tuomi, kad jie užmiršta, jog moters yra sutvertos iš tokios pat medegos, kaip ir vyrai, kad jos yra vyrų seserimis, dukterimis. Jos yra žmonės su tokiais pat jausmais ir reikalavimais, kaip ir vyrai. Todėl niekad nereikia moters laikyti lėšos vietoj ir neįteis-ti tokiais žodžiais, už kuriuos kitam per ausį kiirstum.

Apart visko, vyrai nuolatos tvirtina, kad moters per daug puošiasi ir netikusius rūbus dėvi. Ar atras vyrai didesnį juoką iš ko kito, jei

ne iš permažų moterų čėverykų, iš susivaržymo korse-tais, iš užsidėtų ant galvos plaukų ir t. t.?

Labai keista, kad vyrai vienaip kalba, o kitaip elgiasi. Gal pastebėjote kada ant baliaus paprastai apsi-rengusias moteris ir pasipuošusias visokiais priedų-priedais. Juk apie tas moteris, kurių maži čėverykai verčia jas nuolatos krutėti, kurių korsetai padaro jas laibomis per vidurį, panašiai bitėms, kurių veidai nudažyti ir galvos apkrautos keliom eilėm svetimų plaukų, kurios pasipuošusios šilkais, auksu ir deimantais, — apie tas moteris sukasi būrys vyrų ir visaip joms pataikauja, o vidutiniškai apsi-rengusios net kalbėt su kuo neturi.

Lai tik ateitų į balių merginos, apsi-rengusios pagal vyrų teoriją skelbiamąją madą, jos tuoj liktų išjuoktos, paniekintos, kiekvienas vyras šalintųsi nuo jų, o glau-stūs priė labiau pasipuošusių ir kenksmingus sveikatai rūbus nešiojančių merginų. Arba lai pabando pati apsi-rengt taip, kaip vyras nuolatos kalba, juk jis pats gėdij-sis su savo žmona ant gatvės išeit.

Galų gale, aš niekaip nesuprantu, kodėl vyrai labiau myli tas žmonas, kurios yra išlaidžios ir verčia savo vyrą dirbti be galo, kad užtek-tų joms pinigų ant pirkinių. Kas kita su darbščiomis, ekonomiškomis moterimis. Vyr-ai teorijoj tokias moteris giria ir sakos jieską tokių, bet kaip tik apsi-vedė, tuoj išnyksta pas juos meilė link tokių moterų. Prieš darbščias ir ekonomiškas moteris jie neiekie nenuolankūs, neiekie jų neguodoja už tai ir tankiai, jas apleidę, sukinėjasi apie jaunesnes ir išlaidesnes moteris.

Tokis vyrų keistumas nėra pagirtinas ir neretai ardo šeimynišką gyvenimą ir neleidžia moterims aiškiai su-prast, kaip prisirengt į atsakančią savo vyrui žmoną.

Marė Vaitėkaitienė.

Prie p. M. Vaitėkaitienės straipsnio.

Aš labai džiaugiuos iš p. Marės Vaitėkaitienės straipsnių, puošiančių "Laisvės" puslapius. Juk tai gražus, pagirimo verti išvadžiojimai ir pamokinimai. Ypač mane už-interesavo jos straipsnelis "Jaunavėdėms", tilpusis "Laisvės" No. 5.

Ištikro, laimingas tas vyras, kuris apsiaveda su dora ir gero charakteriaus mergina! Bet nelaimė, jei vyras apsi-veds su kitokia mergina, negu jis geidė. Ypač labiau tobulam vyrui yra tuomet tikras pragaras. Neveltui p. M. Vaitėkaitienė liepia n. slepti merginoms savo notūros. Juk reikia pripažinti, kad merginos kur-kas daugiau slepia savo tikrą charakterių, savo ydas, negu vaikinai. Ji pilnai save sufabrikuoja pagal vaikiną norą, vienok po vestuvių tuoj išnyksta tokia fabrikacija ir vyras pamato, jog jo pati jau ne ta, kokia jis ją matė pirmiau. Taigi vyras gerai turi praplėst akis, norėdamas išrinkti sau atsakančią moterį.

Apgailėtinas ir tas apsi-reiš-kimas, kad lietuviškos merginos neiekie nesistengia su-prast vaikinų charakterių, iš-tirti jo ydas ir silpnumus prieš apsi-vedimą. Joms bile tik apsi-vest. Jos užmiršta, kiek vargo ir rūpesčių reikės individuališkame gyvenime. Mano sau: "bile tik apsiženyti. Vyras uždirbs duoną".

Paklauskite, kelinta jų svarsto, kaip reikės užlaikyti švariai butą, kaip reikės pagaminti valgius, susipirkt valgius, susipirkt pirkinius ir pasiūti. Teisybę p. M. Vaitėkaitienė sako, kad tokios moters tankiausiai atsiduria teisme, kur vyras reikalauja persiskyrimo.

Beabejones, tokia pati negali būt linksma, kuri randasi nuolatinėj baimėj, nes nemoka užlaikyti švariai ir tvarkiai buto, nemoka pagaminti valgių, kokis tiktu jai pačiai ir vyrui, nemoka pasiūti nors paprastų drapanų ir išleidžia pinigų ant netikusių pirkinių. Čia jau vyras, kaip jis kantrus nebūtų, neiškęs nepasakės, kad jo pati nėra atsakanči šeimyniškam gyvenimui. Žinoma, čia jau ir už-gims vaidų pradžia, kuri, kaip kokis kirminas, graužte graužs meilės pamatus. Nedaug uždirbantis vyras bus nuskriaustas, jei jo žmona pati nemoka nieko pasiūti, o rėdytis mėgsta gražiai.

Aš iš savo pusės patarčiau kiekvienai merginai prieš paduosiant vyrui ranką, kaip apsi-vedimo ženklą, išmokyti nuo labiau patirusių moterų namų užlaikymo, valgių gaminimo, siuvimo, pasipuošimų darymo ir kudių auklėjimo.

Aš iš praktikos žinau daugelį atsitikimų, kada doros, išlavinotos ir gabios merginos apsi-vedė net su nepilnai gerais vyrais, vienok neužilgo tie vyrai nustojo girtuoklia-ve, rūkė ir t. t.

Protinga ir išlavinata moteris padaro namuose rojų, tik gaila, kad nedaug dar tokių turime.

Geistina, kad kiekviena mergina skaitytų p. M. Vaitėkaitienės straipsnius, tuomet jos daug ko išmokyti, kas suteiktų joms progą su-tvėrt sau ir vyrui laimingą šeimynišką gyvenimą.

Vid-tis.
Worcester, Mass.

Kaip kiti į mus žiūri?

Nors ir prasčiausias žmogus jau supranta, kad jis be kitų gyvent negali, kad nors menką truputį gerovės jis gali su-tvert kitiems žmonėms, o jam — kiti. Mės nuolatos tēmijame, ar kiti žmonės tvėriamums gerovę. Tveriančiuosius giriame, jiems atjačiam, padedame, nes matome, kad žmogus atlieka kiltą darbą. Tas kitas naudojasi mūsų spēkų ir proto produktais; jei jis naudojasi, o pats neprisideda prie jų tvėrimo, jei netveria nieko tokio, kas neštų menkesnę arba didesnę gerovę mums, kurie tvėriame jo gyvenimui reikalingus produktus, tai mės turime tiesą pavadinti jį parazitu.

Šioj gadynėj, kada mės visi naudojames kitų žmonių padarytais čėverykais, duona, šviesa, raštu, mokslu, muzika, namais, rūbais ir t. t., mės verčiami esam rūpintis jų gerove lyginai, kaip ir savo. Individuališkas arba ypatingas mūsų veikimas gali plėtotis tik iki tokių rubežių, kol jis nekenkia kitiems. Tas reiškia, kad visos mūsų veikimo šakos, galinčios už-kenkti kitų žmonių gerovei — noromis nenoromis — turi būt susvaržytos. Tiesa, tokis susvaržymas gali užkenkti gyvenimui individuališkam ypatoms vystymuisi, vienok nereikia paleist iš atydos, kad tik draugijinis žmonių gyvenimas suteikė žmonijai (vadinasi ir kiekvienam individui) gerovę, kuri nuolatos siekia vis prie augštesnio laipsnio. Labai nepageidaujamas tokis individuališkas išsivystymas, kuris kenktų pamatams draugijinio gyvenimo, — todėl tos individuališkio išsivystymo

šakos, kurios kenksmingos draugijiniam žmonių sugyvenimui, nėra pageidaujamos, ir reikia džiaugtis, kad draugija turi imones jų stabdy-mui. Individualizmas turi gana plačią dirvą išsivystymo nekenksmingų draugijai procesų ir veikimo.

* * *
Mės negalime turėti tiek dąsos, kad tarti: "Aš darau taip, kaip tik man patinka, nors čia visas svietas būtų prieš mane".

Kada žmogus daro taip, jog visas svietas yra prieš jo veikimą, tad žmogus daro negerai, klaidingai. Jei jis daro taip, kad visas svietas nesupranta jo veikimo, bet nėra priešingas jam, tai jis daro ką-nors naują ir gerą arba bent neblėdingą. Kada žmogus daro taip, jog visas svietas arba bent didžioji dauguma žmonių pripažįsta, jog jis gerai daro, tuomet jis daro gerai.

Pats žmogus labai retai sup-ranta, ar gerai, ar blogai jis daro. Kartais jam besiro-dantis geriausias jo veikimas kitam išrodo gana paiku. Juk jei moters žinotų, kaip atsi-neša kiti į jų mažus, kojas graužiančius ir skaudinančius čėverykus, jos visuomet avė-tų tokius, kokių jų kojos reit-tie vyrai nustojo girtuoklia-ve, rūkė ir t. t.

Nėra abejones, kiti labai prastai mano apie rūkančius ir geriančius alkoholi. Jei rūkytojas ir girtuoklis pasi-stengtų suprast, ką kiti apie jį mano, kaip kiti į jį žiūri, tad jis rūkytų ir gertų pasislėpęs tokioj vietoj, kur jo niekas negalėtų pamatyti, arba visai nustotų rūkęs ir gėręs.

* * *
Žmogus žino, ką jis mano apie kitus žmones, bet kiti nežino, ką jis apie juos ma-no. Žmogus perstato, kad jis žino, ką kiti apie jį mano, tankiausiai ir netoli visada klysdamas tame. Jei jis nori žinot, tad jis turi paistyti, ką jie sako apie jį, kaip jie žiūri į jo pasielgimus ir veikimą. Labai tankiai žmonės neriasi iš kailio, norėdami kitiems įtikti ir sanprotauja, kad už tai visi pagirs. Tuo tarpu kiti žiūri į jį, kaip į nepilnaprotį. Draugijinio gyvenimo elementai reikalauja, kad kitiems padėtum tik pagal išgalę ir stengtumeis at-lygint draugijai už pasinau-dojimą iš jos.

Kitas per daug puošiasi arba per daug apsi-vedžia, lieka per daug nuolankus arba per-didelis priešgina, kad tik kiti žmonės manytų apie jį gerai. Už tokius ir panašius pasielgimus kiti jį laiko kvailiu, nenormališku, nes draugijos pamatai neverčia žmogaus pralaimėti visus savo individualiskumus. Draugijinis gyvenimas dar džiaugiasi iš tų individuališkų, kurie nekenkia draugijos gerovei.

* * *
Nors mės visuomet priva-lome savo protu gyvent, vienok nereikia užmiršt, kad tas mūsų protas nėra galutiniai tobulas: jis daro klaidas ir atitaiso jas. Kad geriau per-kritikuot savo protą, išgirs-kime, kaip kiti mano apie mus! Turime suprast, ko reikalauja kiti draugijos nariai nuo mūsų.

Karė ar santaika?

Baltimorėj (Md.) prasidėjo santaikos konferencija. Tarsi Amerikos Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija (Anglija), kaip sutaukyti dvi milžiniški tauti, kad tarp jų niekad neįvyktų karė. Interesai vienos ir kitos valstybės taip susipynę, kad Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstijos perstato savimi mažne vieną valstybę. Tie patys kapitalistai valdo išdirbystes ir vaizbą Amerikoje, Didžiosios Britanijos kolonijose ir pačioje Britanijoje. Kadangi tik turėjų klesą yra užinteresuota šalies rubežių platumė, tad šiame atsitikime, esant didžiūm tų pačių Amerikos turėjų ir D. Britanijos turėjų, nelieka intereso labai ginti vienai šaliai savo rubežius nuo antros. Visas kelblumas tame, kad abi valstybės padarytų maž-daug vienos atsinešimus į kitas valstybes. Nėra abejonės, kad tas įvykis, ir tarp dviejų galingų valstybių užgims drūta santaika.

Konferencijai visai nekalbama apie viso pasaulio valstybių santaiką. Net užsiminta, kad jei Anglijai prisieitų susiremti su Vokietija arba Jungtinėms Valstijoms — su Japonija, tai viena valstybė turi padėti kitai. Taip sakyt, bandoma sustvert galingą karišką pajėgą prieš kitas valstybes. Jungtinės Valstijos aiškiai jaučia, kad susirėmimas su Japonija anksčiau ar vėliau įvyks, todėl skubina susibūti su Didžiąja Britanija, prie kurios kailio seniai jau ruošiasi Vokietija su savo sėbrais.

Kaip nebūtų paimti ar aiškia valstybių politika, vienok ji nėra niekuo daugiau, kaip rengiamasi į skerdynę. Vėsti kares tuomet, kaip žmogaus protas moka išristi ramiu būdu kebliausius klausimus, kaip trečiųjų teismas gali nuspręsti, kuri šalis turėtų nusileisti, — yra vienas žvėriškiausių apsiėmimų mūsų gadynė. Varyti žmones — ir dar jaunas ir drūtas žmones — į skerdynių lauką, verst, kad jie vienas kitą žudytų! Ar gali būt kvailėsnis, nedoresnis ir bledingėsnis paliepiamas? Ne iš kiekvieno beprotnamio dar drįstų išduoti tokį paliepiamą. Kas metas karės reikalams išleidiama 2,500,000,000 dolerių! Išleidiama tiek pinigų, kad užliktų profesionališkų žudikus ir apginkluot juos. Kiek tai bedarbių, našlių, kūdikių ir sergančių galima būtų sušelpť tais pinigais! Kiek tai mokyklų galėtų įsteigti ir beturčių moksleivių paremti tais pinigais! O kiek dar turto padarytų tie kareiviai, kurie mokinasi per kelis metus, kaip žudyti žmones!

Rodytųsi, kad šio civilizacijos gadynės žmonės neturi kuomi užsiimti, jei juos siūnčia vienas kitą žudyti. Rodytų, kad per daug jau visi užganėdinti, kad tiek turto išmetama karės palaikymui. Kariumenės užlaikymas karėms ir pačios karės pažemina mūsų gadynės civilizaciją, parodo, jog barbarizmas ima ant jos viršų. Žmonija dar vis negali atsikratyti nuo to žvėriškumo, kuris pagirti nu skaitėsi gilioj senovėj.

A. Antonov.

Kasžin ar ir Diaz, pralaimėdamas savo prezidentūrą, šmeižs socialistus per "Outlook", kaip tai padarė Roozveltas, į Afriką išvažiudamas.

Korespondencijos

Rochester, N. Y.

7-ta L.S.S. kuopelė surengė prakalbą 1 gegužės vakare darbininkų šventės paminėjimui.

A. Viepstas perskaitė vieną straipsnį iš "Kovos", o paskui trumpai kalbėjo (apie ką? Red.). A. Baltrūnas kalbėjo temoj "Gegužinė šventė ir darbininkų susipratimas", vienok visai neįsaiškino, iš kur, kada ir kam prasidėjo gegužinė šventė, tik pasakojo, kodėl kapitalistai jos nepakenčiam.

E. Katauskas kvietė viso pasaulio darbininkus vienyti po raudoną vėliavą, tik ne biskio neužsiminė, ką ta vėliava reiškia.

A. Šmigelskis trumpai paaiškino, kodėl darbininkai turi organizuotis ir kvietė išrašyti į 7-tą L. S. S. kuopelę. Keli žmonės išsirašė.

Liko sudainuotos kelios dainos ir pora deklamacijų perskaityta, tik paskutiniame deklamuotojui nesisekė, nes prisistojė į raštą žiūrėd.

Nors mės toli nuo lietuvių apgyventų miestų ir negalime pasikviesti gabesnių kalietų, vienok dirbame kiek galėdami.

Po prakalbų sumesta 4 dol. aukų Rusijos ir Lietuvos kalinams.

J. Smith.

So. Boston, Mass.

Gegužės 3 d., 8 val. vakare atsibuvo So. Bostono Labdarystės Draugijos susirinkimas po No. 339 Broadway, kur pusėtinai prisirinko minėtos draugijos narių. Išduotas raportas baltiaus, laikyto balandžio 19 d., nuo kurio liko pelno 80 dol. suviršum. Paskui nutarta vienbalsiai pradėti įieškoti vietos salės statymui.

Patarina visiems lietuviams, — kaip vietiniams, taip ir aplinkiniams — prisidėti prie to didelio darbo be jokios baimės, nes Labdarystės D-ja yra pasišventusi tikrai salę pastatyti. Jau ir tai liūdią apie draugijos darbštumą, kad ji į vienus metus spėjo surinkti virš dviejų tūkstančių (2,200) dolerių. Aš mylėčiau, kad visi geros širdies vyrai ir moters būtų draugijos nariais, nes tik tai 5 dol. reikalaujama, kad tapti pilnu nariu.

Gabrys iš vienos pusės.

Springfield, Ill.

Nors čia nemažas būrelis lietuvių yra, vienok vertelgų suvis mažas. Tik kelias valgomų daiktų krautuvėles turi. Arkliais uždarbiauja vienas lietuvis ir laikrodėlis taiso kitas. Vien tik karėmomis galim pasigirti, nes turim apie 26. Šios gerai laikosi ir platina tamsybę. Yra keletas draugijų — dvasiškų ir svietiškių, vienok šį sykį negirdėt, kad ką naudingą apšvietos platinimui veiktų. Lietuviai peskendę girtybė, išskyrus keletą pirmievių. Šiaip kiti suklaidinti dvasiško tėvelio, kuris nestoja keikęs socialistus, mokslo platinintojus. Alkoholio mėgėjams neišsiūlėsi moksliško laikraščio, lavinančio žmogaus protą, kokių yra "Laisvė" ir jai panašūs laikraščiai.

Tulos anglių kasyklos sudaro. Nekurius 2-3 dienas savaitėj dirba.

A. Čekanauskas.

Norwood, Mass.

Balandžio 30 d. čia atsibuvo prakalbos, surengtos dr. tės D. L. K. Keistučio. Kalbėjo J. Neviackas, A. Antonov ir D-ras F. Matulaitis — visi iš

So. Bostono. Publika užsilaukė ramiai, išskyrus vieną girtą senį, kurį pirmininkas buvo priverstas pašalinti iš svietinės. Prie draugystės prisirašė keletas naujų narių.

J. Brazys.

So. Boston, Mass.

Balandžio 29 d. 60 kuopa L. S. S. vaidino Br. Vargšo dramą "Milijonai vandenyn". Aktoriai savo roles atliko puosėtinai, išskyrus R. Vasiliauska, kuris prie savo rolės visai netiko. Po perstatymui buvo šokiai ir lekiuojanti krasa. Publika buvo nedaug.

J. Jončiukas.

Vietinės Žinios

Sveikatos komisija įsakė vaisių ir mėsos pardavinėtojams ant turgaviečių laikyti daiktus apdengtus. Abelnai, jei daiktai nesiranda krautuvė, ant jų turi būt uždėtas kokis nors uždangalas. Pardavėjai spiriasi, sakydami, kad tai prieškonstitucijinis įsakymas. Jie nori prispirti sveikatos komisiją atsaukti tokį įsakymą.

Sveikatos komisija turėjo karštus ginčus apie vieną didžiausį pieno pristatytąją Bostonui. Pasirodė, kad jis veža pieną iš kitų valstijų, kuris pasėsta ir yra nečystas. Pienas būna senas. Reikalaujama, kad tik iš Massachusetts valstijos pienas būtų imamas ir kad nebūtų senesnis 36 valandų. Vienok kontraktoriaus nieko išpildyti neprižadėjo, pasiremdamas ant tarpvalstijinės vaizbos komisijos veikimo. Sveikatos komisija pasiryžo įvesti tvarką, kad pienas būtų visas vienodas, t. y. natūrališkas, o ne vienas pigesnis, kitas brangesnis.

So. Bostono policija atrado City Point'e prie L gatvės tiltu nusikandęs žmogų. Sužinota, kad tai William McChesney iš No. 569 Pirmosios gatvės. Jis 45 metų, buvo nevedęs. Mirties priežastis dar nesužinojama.

Edwin Wilson iš No. 115 W. Neptune gatvės, Lynn'e, gavo patentą ant savo naujo orlaivio, kuris turi daugelį ypatybių, skirtingų nuo kitų orlaivių. Svarbu pažymėti, kad jo orlaivis iš vietos pradeda kilti augstyn, tuo tarpu, kaip kiti orlaiviai turi išibėgt.

Ponia Charlotte iš Bostono reikalauja, kad būtų uždėti mokesčiai ant senbernių, kad juos privertus apsišvest, o ne apgaudinėti merginas. Dakterė k. Bertha Downing iš Worcesterio reikalauja, kad būtų uždėti mokesčiai ant senbernių ir moterų, dėl jų pačių kaltės neturinių vaikų.

Dešimtis tūkstančių žydiškos duonos kepalų išeina kas diena iš kooperatyviškų kepiniečių, kurias uždėjo 45-tas skyrius Hebrew Bakers' Union. Mat 1 geg. d. susireiškė už 8 val. darbo dieną, o darbdaviai nenorėjo išpildyti. Streikininkai atidarė patį 9 kepiniečių, kur dirba 105 streikininkai. Darbas padalytas į skyrius, taip kad ir nakčia ir diena eitų, o tik po 8 valandas tereikėtų dirbt. Sekasi gerai. Darbdaviai jau susitaikė su unija, vienok streikininkai jau nenori grįžti į senasias vietas.

Kalvių ir tiltų budavotojų unija šiame mieste pa-

skyrė 1000 dol. bylos vedimui už McNamaros paliuosavimą.

Nuo 3 iki 10 birželio Brocktono vaizbūnai apvaikšios savo jubilėjų. Bus papuoštas miestas vėlukais ir ugnimis. Nuolatos griežs orkestrai ir benai. Kiekvienoj krautuvėj pirkėjai gaus priedus. Atvažiujantieji karais į Brocktoną nemokės. Bus išleisti specialieji karai su apgarsinimais. Mat norima Brocktone labiau pakelti vaizbą.

Pradžioj birželio atsidarys maudynės So. Bostone prie L gatvės, bet jau nebus dovanai įleidžiami žmonės. Pirmą šimtą tūkstančių darbininkų galėję ten maudytis už dyką. Dabar ketinama imti kelis centus įžangos ir vyrai priversti bus maudytis apsirėdę tam tikrais rūbais, už kuriuos kiekvieną sykį reikės mokėti 5c. Abelnai, pamėš įžangą, mokesčių už šluostikus ir drapanas, kiekvieno sykio išsimaudymas atsies 11 centų. Reikia tikėtis, daugelis vyrų įsitaikys ir atsineš savo maudymosi drapanas, kaip tai moters daro.

Nakčia į panedėlį vagiliai įlindo per langą į namą No. 166 Sycamore gatvės ir išnešė turto už kelis šimtus. Gyventojai tuo laiku buvo išėję į svečius. Kaimynai pasakoją matę automobilį, į kurį vagiliai susikrovę pavogtus daiktus ir nuvažiavę.

Simonas Alyta, buvusi "Tėvynės" administratorius, nutestas 9 geg. dieną ant 3 metų į kalėjimą už bankos čekių suklastavimą.

So. Bostono Lietuvių Labdarystės Draugija nutarė laikyti savo susirinkimus kas pirmą seredą kiekvieno mėnesio po numeriu 339 Broadway, So. Bostone. Susirinkimai prasideda 8 val. vak.

Ateinančioj nedėlio, t. y. 14 d. geg., atsibūs L. S. S. 60 kuopos susirinkimas po numeriu 242 Broadway, So. Bostone. Pradžia 10 val. ryte. Tą pačią dieną, 2 val. po pietų, atsibūs prelekcija, surengta "Žmonių Universiteto", po No. 339 Broadway. Skaitys D-ras F. Matulaitis.

Seredoj, 17 gegužės, 7:30 val. vakare atsibūs susirinkimas Tėvynės Myletojų Draugystės 81 kuopos Pobažnytinė salėj.

Faneuil salėj atsivėrė panedėlyj karčėmų tarnų, virėjų ir viešnamių ir valgyklų tarnų konferencija.

Gražiai apdaryta Biblija, lietuviškom litarom, 1127 pusl., kaina 4 dol., o dabar kas prisijus 2 dol., tas gaus Bibliją. Taipgi kas prisijus 10c. stamptom, tas apturės puikią dainų knygą 81 pusl., vertės 35c. Adresuokit taip:

Petras Bartkevičia, 877 Cambridge st., E. Cambridge, Mass.

"LAISVĖS"

KELIAJANTĮ AGENTAI

M. Mizara ir B. Slapstas Šiomis dienomis važinėjasi po lietuviškas kolonijas Nauj. Anglijos, užrašinėdami "Laisvę". Tai gi meldžiame gerbiamųjų lietuvių visur priimti juos maloniai.

"L." Administracija.

TEATRAS.

Latvių Socijaldemokratų Partijos šaka Bostone sulos "PLEŠIKAI" gegužės 13 d. 1911 m., svetainėje Turn Hall, 29 Middlesex St., Boston, Mass. Visas pelnas skiriamas išliuosavimui draugo Zvanelio, kurį Anglijos valdžia nori nužudyti.

J. P. TUINILA

Užlaikom didelę

Krautuvė

Deimantų, Laikrodžių Waltham ir Elgin, ir Šliubinių Žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir pristatom į namus. Užlaikom taipgi Didelę Sankrovą DRAPANŲ: Vyrams Siutus, Overkotas ir Marskinus. Duodam ant bargo ir ant išmokėsio.

822 Washington Street BOSTON, MASS.

Mūsų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius ir J. Pociunas.

Pirmutinis ir Didžiausias

BALIUS

Parengtas Bostono Draugystės D. L. K. KEISTUČIO BOSTON, MASS.

Balius atsibūs East Boston'e

30 Gegužės (May), 1911 m.

Puikiausioje svetainėje

Lyceum Hall, 198 Sumner St. EAST BOSTON, MASS.

Prasidės 2 val. po pietų ir trauksis iki vėlai nakties. Visus užkviēia kuosirdingiausiai

LAIVAKORTĖS ATPIGO!

Išvažiujant stačiai iš Bostono į Rotterdamą, Brėmą, Antverpą, Hamburgą — \$33.00, iki Tilžės — \$37.55, Eydunkų — \$38.00, Bayorų — \$38.40. Šie laivai išplaukia iš Bostono: gegužės 16 d., 11:30 ryte, "Ivernia"; gegužės 23 d., 5 val. vakare, "Zeeland"; gegužės 30 d., 11 ryte, "Franconia" (naujas); birželio 6 d., 6 val. vakare, birželio 12 d., 10 v. ryte, birželio 20 d., 5 val. po pietų, birželio 27 d., 11 val. ryte, liepos 3 d., 4 val. po pietų, "Cymrie"; liepos 11 d., 9:30 ryte, "Ivernia"; liepos 18 d., 3:00 val. po pietų, "Zeeland"; liepos 25 d., 9 val. ryte "Franconia" (didžiausias laivas 18,150 tonų sunkumo).

LAIVAI IŠ NEW YORKO:

Į Rotterdamą kiekvieną utarninką 10 val. ryte, prekę į Rotterdamą \$35.00, Tilžę \$41.60. Expressai išeina kiekvieną utarninką, jais tik \$5 brangiau; ant Antverpo kiekvieną subatą, patinai kiekvieną ketvergą. Norėdami keliauti ant minėtų laivų, šifortės galite gauti Bartašiaus Lietuviškoj Agenturoj Bostone ir New Yorke. Norėdami keliauti be jokio persidėmo stačiai į Liepoją (Libau) už nužemintą prekę, tai laivai išplaukia šiom dienom: gegužės 13 d. — "Birna", geg. 27 — "Kursk", birželio 10 — "Lituanija", birž. 24 — "Birna", liepos 8 — "Kursk", liepos 22 — "Lituanija", rugpjūčio 5 — "Birna". Norėdami važiuoti augščiau minėtais laivais, šifortės galite gauti Bartašiaus ofise. Priėmavusiems į New Yorką parūpinam nuo rusko konsulio guberskus pašportus.

GEORGE BARTASZIUS 261 Broadway 558 Broome St. SO. BOSTON, MASS. NEW YORK, N. Y.

Telephone 4221-M Oxford.

DR. ST. ANDREJEWSKI

Vienatinis Lietuviškas ir Lenkiškas

DENTISTAS

Sugedusius dantis pataisome. Skaudančius ištraukiame be jokio skausmo. Office Valandos: Nuo 9 val. ryte iki 8 vakare.

238 Harrison Ave. BOSTON, MASS.

Parsiduoda So. Boston'e

9-nių kambarių NAMAS ant 6-tos gatvės (arti C gatvės) su dideliu kiemu. Kaina \$1800. Kreipkitės prie JOHN MANNING 262 Dorchester Ave., Kam 6-tos gat. arba 722 4th Street, SO. BOSTON, MASS.

NAUJA LABAI ŽINGEIDI KNYGA

"Pasaulių Ratas."

Yra tai astronomiškas aprašymas mūsų saulinės sistemos. Parašyta garsi astronomų K. Flammariono ir S. Glazena-po. Su paveikslais kaina 25 c. Gaunama pas: J. STROPUS, 30 West Broadway SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ P. CHAPLIKA

Užlaiko puikiausius gėrymus. Alus, Elius visada švieži; vynai ir visokie likerai geriausi. Visokius gėrymus vėsielioms, krikštynoms ir šiaip baliams, siunčiame į namus. Visada gerai.

117, 119 & 121 A Street SO. BOSTON, MASS.

J. MATHUS & CO.

VIENATINĖ DIDŽIAUSIA MĖSINYČIA

IR VISOKIŲ VALGOMŲ DAIKTŲ

KRAUTUVĖ BOSTONE, MASS.

Viskas sutaisyta pagal geriausią

madą su greitu ir prielanku patarnavimu. Orderius pristatom į namus. Mės užlaikom geriausią žalią ir keptą mėšą, šviežias daržoves ir gyvus paukščius, kaip tai: žąsis, antis, vištas ir t. t.; taipgi virtus visokius užsakymus. :: :: ::

J. MATHUS & CO.

277 West Broadway

SO. BOSTON, :: MASS.

Didelis Koncertas IR SMAGUS BALIUS

RENGIA SO. BOSTONO

"Birutės Kanklių" Choras 13 Gegužės (May), 1911,

SVETAINĖJE DAHLGREN

KAMPAS E ir SILVER STEETS :: :: SO. BOSTON, MASS.

Bus dainuojamos naujos lietuviškos dainos. Prasidės 7:30 val. vakare.

Akušerka

F. STROPIENE

Pabaigusi kursą Womans Medical College, Baltimore, Md.

Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagalbą įvairiose moterų ligose.

OFFISAS RANDASI:

30 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Ko važiuot

Į New Yorką, Chicago, Baltimorę arba Rochesterį pirkit gerų drabužių? Juk tai paikystė!

Geriausį pasaulij Drabužiai yra padaromi čiapat namie

"TALBOTO BOSTON'E DARYTI DRABUŽIAI"

Kuriuos galite nusipirkti So. Boston'e ant 25% iki 30% pigiau, negu jus mokate KUR KUR už taip labai pagedaujamus ir garbinamus, ir pardavinėjamus vietose, kur brangios randos.

Tik dėlto mės pigiai parduodam, kad mokam pigią randą, tokiam būdu savo kostumeriam suėdiniam daug pinigų. Žema randa, žemos kainos.

25% SUČEDYSITE.

Talbot's Broadway Store

395 ir 397 Broadway

SO. BOSTON, MASS.

ZENONAS BUDRECKIS

KOSTUMIERIŠKAS KRIAUCIUS

SIUVAM GRAŽIAUSIAI VISOKIAS DRAPANAS.

Taipgi išvalome, atnaujiname, išprosiame ir pataisome, kas tik yra reikalinga. Meldžiū atsilankyti. ::

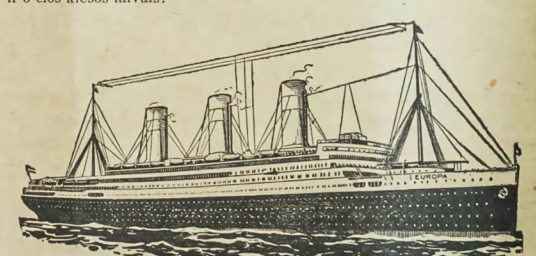
ZENONAS BUDRECKIS

222 W. Broadway, So. Boston, Mass.

24 AMES ST., MONTELO, MASS.

LAIVAKORTĖS.

Kam gi Laivakortes pirkit pas kokį ten žydėlį, kad galima gaut pas lietuvių agentą atvažiavimui ir išvažiavimui net 9-nių kompanijų 1-mos, 2-ros ir 3-tios klesos laivais?

Čia ir PINIGUS jums pasiūnčia į visas pasaulio dalis greitai ir pigiau negu kur kitur. Važiujantiems lietuvių parūpinu guberskus pašportus, taipgi ir atvažiujantiems jokios baimės nėra pereit rubežių (gronyčią). Važiujančius patinku ant stočių Bostone ir New Yorke, nes aš užlaikau 2 ofisu. Norėdami Pinigų siųst ir pirkit Šifkortių, prašykit aplikacijos, pridėdami už 2 c. stempą iš jums artimiausio ofiso.

GEORGE BARTASZIUS

261 Broadway, 558 Broome St.

SO. BOSTON, MASS., NEW YORK CITY, N.Y.